גפנים מותרין גפנים בקטנה מותר לזרוע את הגדולה א) א אשה בגדולה וגט בקטנה מתגרשת אשה בקטנה וגט בגדולה אינה מתגרשת ב צבור בגדולה ושליח צבור בקטנה יוצאין ידי חובתן ציבור בקטנה ושליח צבור בגדולה אין יוצאין ידי חובתן ג תשעה בגדולה ויחיד בקטנה מצטרפין תשעה בקטנה ואחד בגדולה אין מצטרפין ד צואה בגדולה אסור לקרות קריאת שמע בקטנה צואה בקטנה מותר לקרות קריאת שמע בגדולה אמר להו אביי א"כ מצינו מחיצה לאיסור שאילמלי אין מחיצה [א] מרחיק ד"א וזורע ואילו השתא אסורה א"ל רבי זירא לאביי ולא מצינו מחיצה לאיסור והא תנן חצר גדולה שנפרצה לקטנה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה ואילו השוה את גיפופיה גדולה נמי אסורה א"ל התם סילוק מחיצות הוא אמר ליה רבא לאביי ולא מצינו מחיצה לאיסור והא אתמר

סיכך

גפנים בקטנה מותר לזרוע את הגדולה. לכתחלה דלגבי גדולה פיתחא וכל פתח כמחיצה הוא ואפילו סמוך לגפנים מותר לזרוע את הגדולה לכתחלה כדתנן (ב"ב דף כו.) היה גדר בנתיים זה סומך לגדר מכאן וזה סומך לגדר מכאן. וכשיגדלו הזרעים אע"ג דדיורי גדולה בקטנה אין אוסרים את הגפנים דאמר במנחות פ"ב (דף טו.) מעשה באחד שזרע את כרם של חבירו ובא מעשה לפני חכמים ואסרו את הזרעים והתירו את הגפנים ואמר מאי טעמא קנבוס ולוף אסרה תורה שאר זרעים מדרבנן אסירי הך (א) דלא עבד איסורא לא קנסו רבנן הכא נמי הואיל וכשזרע את הגדולה בהיתר זרעה אפילו שתיהם שלו ליכא למקנסיה וכ"ש אם קטנה של אחרים וגפנים שלה קדמו: **אשה.** עומדת בגדולה וזרק לה בעלה גט לתוך קטנה ושתיהן שלה ואיכא למאן דאמר במס' גיטין (עז:) דהא דתנן [שם] הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצירה הרי זו מגורשת דוקא עומדת לתוכה באותה שעה אבל אם אינה עומדת לתוכה באותה שעה לא ואע"ג דשלה היא: **מתגרשת** (ב) **היא.** שהרי היא כעומדת בקטנה דכולה קטנה בתר גדולה שייכא: **אינה מתגרשת.** דגדולה לאו בתר קטנה אזלא וגט לא קני לאשה דנימא נשדי אשה בתר גט דאשה לא בעיא ב) למקני גיטא: **יוצאין.** דשליח צבור דקאי בקטנה הכא שייך: **אין יוצאין.** דהשתא לא שייך בתרייהו וצבור דקיימי בקטנה לא מצינן למימר דשייכי בתריה דרובה בתר חד לא משתדו: **מותר לקרות קריאת שמע בגדולה.** דגבי גדולה כמחיצה היא ולא מצי קטנה מקלקלא (ג) בשום מידי: **שאילמלי אין מחיצה.** אי לאו הנך גיפופי שעודפין בגדולה היו הגדולה והקטנה שוות הוו להו כחצר אחת ומותר לזרוע שם עם הגפנים ומרחיק ד' אמות השתא משום הנך גיפופי שדינן לכולה קטנה בתר גדולה ומיתסרא כולה מצינו מחיצה שאוסרת: **ואילו השוה את גיפופיה.** שבנה מחיצות בתוך הגדולה מכאן ומכאן עד שיקצרנה כמדת הקטנה וסילק את הגיפופין על ידי מחיצות הללו אף גדולה אסורה (ד) ועכשיו שתיהן שוות נמצאו מחיצות הללו באות לאיסור: **סילוק מחיצות.** האחרונות סילקו את הראשונות אבל גבי זריעה אסר עודף הגיפופין על הקטנה משום יתור מחיצה:

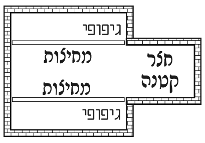

סיכך

גפנים בקטנה מותר לזרוע **את הגדולה.** פי' בקונטרס וכשיגדלו הזרעים אע"ג דדיורי גדולה בקטנה אין אוסרין את הגפנים כדאמרינן במנחות בפ' שני (דף טו.) מעשה בא' שזרע כרמו של חבירו ובא מעשה לפני חכמים ואסרו הזרעים והתירו הגפנים מ"ט קנבוס ולוף אסרה תורה שאר זרעים דרבנן הך דעביד איסורא קנסו הך דלא עביד איסורא לא קנסו וה"נ הואיל וכשזרע את הגדולה בהיתר זרעה אפילו שתיהן שלו ליכא למיקנסיה ולפירושו איירי הכא בשאר זרעים ותימה דהיכי שרי להניח הזורעים כשיגדלו כיון דדיורי גדולה בקטנה דאפילו עלו מאיליהן תנן במסכת כלאים (פ"ה משנה ו) היה עובר בכרם וראה ירק בתוך כרמו ואמר לכשאחזור אלקטנו אם הוסיף מאתים אסור כיון שמתייאש מללוקטו וע"כ ההיא דמנחות איירי שלא ידע בעל הכרם שהזורעים בכרמו לכך נראה לר"י לפרש טעמא דשמעתין משום דשם גדולה על הקטנה ואין שם קטנה על הגדולה והכי גפנים בגדולה הוי שם כרם על הקטנה ואע"ג דאין גפנים בקטנה אסור לזורעה דרחמנא קפיד על שם כרם דכתיב לא תזרע כרמך כלאים אבל גפנים בקטנה מותר לזרוע בגדולה אע"ג דלכשיזרענה יהיה שם שדה על הקטנה אין לחוש דרחמנא לא קפיד אשם שדה דהא לא כתיב שדך לא תטע כרם דהוה משמע דקפיד אשם שדה: **אשה** בגדולה וגט בקטנה. פי' בקונטרס ושתיהן שלה דאיכא למאן דאמר בגיטין (דף עז:) הא דתנן הזורק גט לאשתו והיא בתוך ביתה או בתוך חצירה הרי זו מגורשת דדוקא דעומדת בתוכה באותה שעה אבל אינה עומדת בתוכה לא אע"ג דשלה היא וצריך לומר הא דקאמרינן התם בגמרא והוא שעמדה בצד ביתה לאו אצל ביתה קאמר אלא בתוך ביתה ממש קאמר כדקתני התם במתני' בתוך ביתה דהא הכא אמרינן אשה בקטנה וגט בגדולה אינה מגורשת אע"פ שעומדת אצל הגדולה ולר"י נראה דהכא איירי בשהשאילו להאשה חצר אחת וקאמרינן דכשהשאילו לה גדולה הוי שמה גם על הקטנה אשה בקטנה שהשאילו לה הקטנה לא הוי בהכי שמה על גדולה: **תשעה** בגדולה ויחיד בקטנה מצטרפין. דוקא ביחיד בקטנה אבל חמשה בקטנה וחמשה בגדולה אין מצטרפין וסיפא דנקט תשעה בקטנה ה"ה חמשה בקטנה אלא אגב רישא נקט האי לישנא והא דתנן בפרק כיצד צולין (פסחים דף פה:) מן האגף ולפנים כלפנים ומן האגף ולחוץ כלחוץ וקאמר התם רב בגמרא וכן לתפלה וריב"ל אמר אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים לכאורה נראה דלענין צירוף פליגי דלענין לצאת מודה רב דיוצא אפילו חוץ לבית הכנסת כדתנן בפרק ראוהו ב"ד (ר"ה דף כז:) היה עובר אחורי בית הכנסת ושמע קול שופר וקול מגילה אם כוון לבו יצא וקשיא דאם כן סוגיא דהכא כרב ובפ' אלו נאמרין (סוטה דף לח:) משמע דקי"ל כריב"ל גבי עם שאחורי הכהנים ומייתי סתמא דהש"ס ממילתא דריב"ל ונראה לפרש דלצירוף מודה ריב"ל דאין מצטרפין כדאמרינן הכא ופליגי לענין לענות קדושה או ברכו דקי"ל במגילה (דף כג:) דאין דבר שבקדושה פחות מעשרה וקסבר רב מן האגף ולחוץ אינו יכול לענות דלא הוי בכלל צבור שבפנים וריב"ל סבר דאפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת והוי בכלל צבור לעניית ברכת כהנים ולענות דבר שבקדושה: **שאילמלי** אין מחיצה מרחיק **ארבע אמות** וזורע. מגיפופי גדולה פריך כדפי' בקונטרס דאי לא הוה גיפופי לצד הקטנה אלא השוה גיפופיה והוי ליה שתיהן חצר אחת מרחיק ד' אמות וזורע אם יש בין כרם ולכותל י"ב אמות כדין מחול הכרם ועכשיו שיש גיפופי וראויות בכך ליחלק יותר זו מזו מגרע גרע ואסור לזרוע בקטנה ואפילו היא מאה אמה כדמשמע לישנא מפני שהיא כפתחה של גדולה דהוי כאילו היא תוך הפתח ודוקא מכותל הגדולה פריך אבל מקטנה אינו רוצה להקשות שאם אין כלל מחיצות של קטנה אין צריך להרחיק אלא זורע סמוך לגדולה דהפתח הוי כמחיצה ועכשיו נאסר ע"י מחיצות הקטנות דאין זה תימה דכשאין מחיצות הקטנות נראה הגיפוף וע"י מחיצות הקטנות אין ניכרין גיפופי גדולה והוי סילוק מחיצות ואומר ר"י דלכאורה היה נראה מתוך הסברא דאין להחמיר בקטנה שנפרצה לגדולה יותר מאילו היא תוך מחיצת גדולה שמרחיק ד' אמות וזורע כדין (ה) מחול הכרם ושיש בין הכרם ולכותל י"ב אמות והא דמשוינן לה כפתחה של גדולה היינו לעשות הקטנה כאילו היא תוך מחיצות הגדולה שלא להביא זרע לשם אא"כ ירחיק ד' אמות אבל להחמיר יותר ממה שהיתה תוך מחיצות הגדולה אינה סברא לכאורה והיה נראה דה"פ מצינו מחיצה לאיסור שאם אין מחיצה כלל לגדולה מרחיק ד' אמות בקטנה וזורע אפילו אין י"ב אמות מהכרם שבחוץ לצד הכותל של קטנה ולא דמי למחול הכרם דהתם גם הכרם מוקף מחיצות להכי צריך י"ב אמות אבל הכא דסביב הכרם אין מחיצה ולא שייך כותל קטנה לכרם אין צריך י"ב אמה ועכשיו שיש מחיצות לגדולה צריך י"ב אמה כדין מחול הכרם אבל אומר ר"י דא"א לפרש כן דא"כ למה מקשה בסמוך ממחול הכרם דהא אמחול הכרם קיימא השתא שאם אין מחיצה לא יהא שם דין מחול הכרם ואם יש מחיצות יהא שם דין מחול הכרם ונראה לי פירוש רש"י עיקר: **אמר** ליה רבא לאביי. ר"ת הגיה רבה שהרי רבה ור' זירא ורבה בר רב חנן הוו יתבי ומדקדקו שלשתן ממתני' ש"מ דיורין כו' ואביי הקשה על דקדוק שלהן וכל אחד ואחד בא לקיים דבריו דמצינו מחיצה לאיסור אע"ג דקצת נראה דרבא היה לו לגרוס מדקאמר בתר הכי לדידי כשירה ולדידך הוי סילוק מחיצות ורבא ואביי פליגי בהא בסוכה בפ"ק (דף יח.) שמזכירו אחר אביי ולקמן נמי מייתי לה מ"מ נראה טפי כמו שהגיה ר"ת:

סיכך

עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פ"ה מהלכות גירושין סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלט סעיף ט

* [לא נמצא בהרמב"ם ולא בטוש"ע ופלא על העין משפט דהעיד על מה דליתא]

י ב מיי' פ"ח מהלכות תפלה הלכה ז סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' נה סעיף יז:

יא ג מיי' שם וטוש"ע שם סעיף טז:

יב ד מיי' פ"ח מהלכות תפלה הלכה ח טוש"ע א"ח סי' עט סעיף ג:

רבינו חננאל

אבל הגפנים שבגדולה מותרין. וכן אם היו הגפנים בקטנה מותר לזרוע בגדולה, שהקטנה בכלל הגדולה ולא הגדולה בכלל הקטנה. אשה בגדולה וזרק לה בעלה גיטה בקטנה, כיון שכל מה שבקטנה חשוב כאילו בגדולה הוה נמצא גט זה כאילו עמה הוא והגיע ברשותה, והנה נתגרשה. אבל אם האשה בקטנה וזרק לה בעלה בגדולה לא נתגרשה שהרי לא הגיע ברשותה. וכן אם היו הצבור בגדולה כו'. אמר אביי אם כן מצינו מחיצה לאסור(י). שאילו אין שם מחיצה מרחיק ד' אמות וזורע, והשתא איתסרו להו זרעים שבקטנה. אמר ליה ר' זירא ולא מצינו מחיצה לאסור, והתניא בית שחציו מקורה וחציו אינו מקורה גפנים כאן מותר לזרוע כאן, ואילו השווה את הקירויו אסור, לזרוע בכולו. אמר ליה אביי התם כיון דזרעיה סלוקי סלקינהו למחיצות. אמר ליה רבא לאביי והא

מסורת הש"ס

א) [גטין עט.], ב) בס"א: דאשה בעיא,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גפנים וכו' מדרבנן אסירי הך דעבד איסורא קנסו רבנן הך דלא עבד: (ב) ד"ה מתגרשת שהרי כצ"ל ותיבת היא נמחק: (ג) ד"ה מותר וכו' מקלקלא לה בשום: (ד) ד"ה ואלו וכו' אסור' דעכשיו: (ה) תוס' ד"ה שאילמלי וכו' כדין מחול הכרם כשיש:

גליון הש"ס

בעין משפט אות א' מיי' פ"ה. לא נמצא שם לא ברמב"ם ולא בש"ע ועי' בתשובת זכרון יוסף חאה"ע סי' יב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' שאילמלי אין מחיצה זורע ואילו וכו'. כצ"ל [וזה דלא כתו' ד"ה שאילמלי שכתבו אבל מקטנה אינה רוצה כו' ואומר ר"י דלכאורה כו' ולפי גירסת רבינו באמת הקושיא רק מקטנה].